

1991?

A YERA SÉR YIDREISNAR YON?

Svo virðist sem Yera sé komin inn í öngstræti og geti hvorki haldið áfram göngu sinni né snúið yið. Mig langar til að gera grein fyrir sjónarmiðum ritnefndar og okkar sem ynnum yið blaðið. Yala ætlað siðan að kynna fjárhagsstöðuna.

Yala hefur séð um fjármál Yeru í læp tvö ár, en yið Ragnhildur vorum ráðnar síðastliðið haust. Yið erum ekki opinberar Kyennalistakonur, en erum ráðnar sem blaðakonur, að því er mér skilst í þeim tilgangi að opna blaðið og ykkva umræðuna. Ég er mjög stolt af því að hafa fengið að vera hlekkur í þeiri kveðju kvenna sem staðið hefur að útgáfu Yeru. Mér finnst það ganga kraftaverki næst að tímarit skuli á síðustu og verstu tímum gróða hyggju og hugsjónaleysis geta lifað í níu ár, án nokkuma eigna og yfirbyggingar. Mér finnst það stórkostlegt að útgáfa þessa blaðs, sem nú mun vera það málagn kvenfrelsibaráltu á Norðurlöndum sem hefur flesta áskrifendur - og þá ekki miðað yið hörfatölu - skuli svo lengi hafa verið byggð á ómældri sjálftboðayinnu fórnfúsra kvenna. Og þó að blaðið hafi núna launaðar starfskonur, er ennþá mikil sjálftboðayinna unnin. Þegar ég hugsa um þetta afrek, um alla gefandi ritnefndarfundina og ánægjuleg kynni yið Kyennalistakonur, þá er mér alveg sama þó að tölvun míin, myndavél og bíll hafi verið ótæpileganýtt í þágu boðskaparins, mér er sama um allar yökunæturnar og þó ég hafi stundum unnið allan sólarhringinn á hálfsdagskaupi. Mér er sama þó að ég sé farin að svara Hjá Yeru í símann heima hjá mér. Ég hefði aldrei sóst eftir yinna í algjöru aðstöðuleysi ef ég hefði ekki haft mikla trú á þessu blaði. Ég held að yið sem ynnum yið Yeru trúum því að blaðið geti lifað af aðsteðjandi þrengingar, en okkur finnst róðurinn þungur og yitum ekki alveg hversu mikið yið viljum og getum lagt á okkur til að bjarga blaðinu. Okkur finnst það næg yinna að sjá um daglegan rekstur, þó að yið fórum ekki líka að gera itarlega úttekt á áhrifum breytts rekstrarforms á framtíð blaðsins. Okkur finnst yið vera í dálitið einkennilegri aðstöðu. Yið erum ráðnar sem starfskonur - yið ynnum bara hérna - en samt finnst okkur yið eiga og reka þetta fyrirtæki. Yið yitum ekki almennilega hverjir eru okkar yfirmenn og hvert er okkar verksvið.

Þetta ár sem ég hef verið yiðloðandi blaðið hefur mér ekki tekist að skilja tengsl Yeru og Kyennalistans. Hyort blaðið sé málagn Kyennalistans eða allra kvenna í landinu - eða hyort það sé í rauninni ekki sami hluturinn. Mér skilst líka að ég sé ekki ein um að skilja ekki þessi tengsl, að Vera sé eins og lausaleikskrói, en þau mál séu of yiðkym til að tala um þau.

Pess vegna höfum yið reynt að ganga út frá því að Vera sé málagn Kyennalistans og allra kvenna í landinu. Hún sé blað sem fjallar um félagsmál, efnahagsmál, stjórnsmál og menningarmál út frá sjónarhóli kvenna.

Þó finnst mér mjög skiljanlegt að Kyennalistanum finnist hann yanta málagn og finnist ekki rélt að ausa peningum í Yeru sem ekki er eiginlegt málagn. Hins vegar er spurningin hvers konar málagn skilar bestum árangri. Ég veit ekki nema málagn í formi tímarits sem fjallar um líf og störf kyenna fyr og nú, tímarits sem gerir konur

sýnilegar og birtir hin fjölmörgu yfðhorf kyenna - líka gagnrýni á kyennahreyfingar - sé betra málagn en það sem birtir beinan áróður. Boðskapurinn nær a.m.k. til fleiri ef hann er örliðið dulbúinn. Sjálf bara yeldi Morgunblaðsins, sem birtir öll sjónarmið í innsendum greinum. Hversu margir myndu kaupa Moggann ef hann væri bara leiðari og Reykjavíkurbréf. Og umfjöllun Yeru um Kyennalistann er kannski meiri er yfirist yfð fyrstu sýn. Þema síðasta blaðs, sem kom út þrem ykkum fyrir kosningar, var t.d. umhverfismál. Ástæðan fyrir vali þessa þema var sú að umhverfismál voru eitt þeim mála sem Kyennalistinn setti á oddinn í kosningunum. Sú stefna hefur verið valin á Yeru að fjalla frekar ýtarlegar um einstök mállefni Kyennalistans, heldur en hafa örliðla umfjöllun um þau öll.

Án þess að vera sérfræðingur um almannatengsl, held ég að svona óbein umræða hafi meiri og jákvæðari áhrif á hugarfar fólk en beinn áróður. Ég hef t.d. fórnáð mörgum nótum í að umorða greinar til þess að komast hjá klisjum eins og "reynsluheimur kvenna". Sjálf hætti ég að lesa grein þegar ég rekst á orðin reynsluheimur kvenna, jafnvel þó að ég sé á kafi í þessum reynsluheimi og finnist öll umræða um hann vera mjög þarfleg og spennandi. En ég fæ gæsa húð þegar ég heyri orðin, þau fæla mig frá málstaðnum. Þetta er spurningin um innihald og umbúðir og nú á dögum nægir ekki að innihaldið sé gott. Umbúðirnar þurfa líka að vera aðlaðandi.

Áskrifendur Yeru eru bæði þegar frelsaðir feministar og konur sem lítið hafa velt þessum málum fyrir sér. Hvornig á að gefa báðum hópunum eitthvað yfð sitt hæfi og til hvors hópsins er mikilvægara að ná? Kannski er stærstur hluti áskrifendanna samt konur sem alltaf hafa verið hliðhollar kyennabaráttu, en hafa mest barist á privat yígstöðum og hafa ekki endilega fræðin og skilgreiningarnar á yaldi sínu. Konur sem oft hafa orðið reiðar fyrir hönd kvenkynsins en geta ekki rökstutt reiði sína. Konur sem eru á kafi í reynsluheimi kyenna án þess að taka sér þau orð í munn. Ég held að það sé nauðsynlegt fyrir Kyennalistann að ná til þessara kyenna og ég held að Vera sé gott tæki til þess. Það kom mér reyndar á óvart hversu margir lesa Yeru og hversu mikil er yfnað í blaðið í öðrum fjölmölum. Vera er mun þekktara og meira lesið blað en ég hélt.

Ég hef búið erlendis mestalla æfi Yeru, en hún var eina íslenska blaðið sem kom reglulega í póstkassann minn. Það var vegna þess að mér fannst Vera speglar betur íslenskt mannlíf en hvítlibbafjölmörlarnir. Hin eiginlega ritstjórnarstefna blaðsins er að fjalla um kyennamál út frá sjónarhóli kyenna. En afleiðing þessarar stefnu er sú að blaðið fjallar meir um venjulegt fólk en um yaldhafa. Það var kannski ekki síður vegna þessarar duldu ritstjórnarstefnu sem ég hafði áhuga á að vinna yfð Yeru. Ég vil skrifa um venjulegt fólk, um venjulegar konur. Og ef það er ekki fullkomlega í anda Kyennalistans, þá hef ég misskilið stefnuna hrápalega og kastað atkvæði mínu á glæ í áraraðir.

Þetta með ritstjórnarstefnuna brennur auðyitað heitt á okkur í ritnefnd. En stundum erum yfð með hálfert samviskubit yfir að vera yfirleitt að eyða tíma í að skrifa og gera ekkkert gagn. Það er einkum núna eftir kosningarnar þegar framtíðin er óljós að

manni finnst hálfáranlegt að setjast niður og skrifa næsta blað. Síðasti ritnefndarfundur fór því í umræður um hvað hægt sé að gera í útgáfumálum blaðsins. Þar voru fjögur atriði rædd:

Í fyrsta lagi: Hvort hægt væri að gefa Veru út í einhverju öðru formi en tímariti á tveggja mánaða fresti.

Í öðru lagi: Hvort hægt væri að draga saman seglin

Í þriðja lagi: Hvort hægt væri að auka umsvifin

og í fjórða lagi: Hvort hægt væri að leggja Veru niður

Ég ætla nú að læpa á hverju þessara atriða.

Er hægt að slá Veru og fréttabréfinu saman í annaðhvort yikurit sem höfðar meira til Kyennalistakvenna eða í mánaðarit á dagblaðapappír, sem höfðar meira til lesenda Veru? Kostir þessara úmræða eru þeir að hægt er að hafa umræðuna ferskari og nýri, greinar hrárrí og minna unnar og sennilega yrði auðveldara að fá fólk til að skrifa í blaðið. Auk þess væri auglýsingamarkaðurinn annar, sennilega hagstæðari því að yið fengjum fleiri auglýsingar frá ríki og borg, ýmsar auglýsingar sem þurfa að birtast innan ákyeðinna tímamarka.

En að öðru leyti er erfitt að sjá fyrir hvað breytingarnar hefðu í för með sér. Og eitt er öruggt að ekki er hægt að gera tilraun með súkar breytingar og búast við að áskrifendur Veru skili sér aftur ef hælt er við allt saman. Það væri eins og ef ákyeðið væri að gefa ekki út Moggann einn mánuðinn heldur yndað mánaðarit um Sjálfstæðisstefnuna. Mynduð þið halda áskriftinni að Mogganum? Lesendur eru íhalddsamir og að svona breytingum verður að standa með gát. En það er sjálfsgagt að athuga þessa hugmynd ga umgæfilega. Bera saman prentunarkostnað á 52 dagblöðum og 6 tímaritum, reikna út hversu mörgum áskrifendum mætti gera ráð fyrir, hvort ekki þyrti að fylga starfsfólk i og hvaða aðrar afleiðingar breyttir útgáfuhættir hefðu á hinn daglega rekstur.

Önnur hugmynd er að draga saman seglin og gefa blaðið út t.d. ársfjórðungslega. En það þýðir minni tekjur af áskrifendum og auglýsingum. Endurskoðandinn okkar segir að þetta væri sjálfsmorðstilraun. Það hefur líka verið talað um að leggja minna í blaðið t.d. í útlitið, nota standard layout og skera niður mynda notkun. Eithvað væri hægt að spara með þessu, en hins vegar gætu súkar sparnaðaraðgerðir fælt frá bæði kaupendur og auglýsendur.

Fjárhagssérfræðingar okkar segja að eina ráðið sé að auka umsvifin, fylgja áskrifendum og auglýsingum og þeir bjartsýnustu halda því fram að hægt sé að reka blaðið án styrksins. Áskrifendum hefur jafnt og þélt farið fylgandi og áskriftarherferðir síðustu ára hafa borið góðan árangur. Innheimutmálum hefur verið kippt í lag, svo að nú næst inn miklu hærra hlutfall áskrifargjalda. Og stundum gengur ágætlega að afla auglýsinga.

En fleiri áskrifendur þýðir stærri markhópur og spurningin er hvort að enn meiri opnum blaðsins muni þýða að kvenfrelssissjónarmiðin þynnist of mikil út.

Auglýsingamál einnig verið minnst á að leggja blaðið niður. Það er ekki svo auðvelt, því það kostar annaðhvort Kyennalistann eða einstakar konur sem skrifast hafa undir yíxla og okkur starfskonur sem eignum inni laun um það bil eina og hálf milljón. Sem sagt: Rekstur Yeru er kominn í öngstræti. Yið höfum hyorki efni á því að hætta né halda áfram. Jafnvel þó að staðan sé í sjálfu sér ekki slæm miðað yið rúllandi rekstur, skuldir mjög litlar, áskrifendum fer jafnt og þétt fjölgandi og áskriftargjöldin skili sér æ betur og hugsanlega væri hægt að gera stóratak í öflun áskrifta og auglýsinga, þá er ljóst að það er erfitt að reka Yeru. Hver vill taka á sig fjárhagsábyrgðina? Hver vill skrifa upp á yíxla þegar ekki er von á neinum útgáfustyrki?

Það mælti auðvitað fækka starfsfólk og reyna að vinna blaðið í sjálfbóðavinnu eins og gert var hér áður fyrir, ef hugsjónaeldurinn er ekki slokknaður og allir drukknaðir í yinnu. Yið sem ynnum yið Yeru erum tilbúnar að hætta ef þörf krefur. Yið viljum reyndar gjarnan halda áfram, en erum að velta fyrir okkur hvort yið höfum efni á því.

En enn lifir blaðið og yið auglýsum eftir eldhugum í ritnefnd. Það eru allir velkomnir á ritnefndarfund á mánuðagskvöldið. Að lokum ætla ég að lesa upp athyglisverðar hugmyndir einnar úr ritnefndinni, Hildar Jónsdóttur, um yiðreisn Yeru:

+ hús með
Björng Árnadóttir
Starfskona Yeru.